

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-410/23-J

Název	Základní škola a mateřská škola Kněžice
Sídlo	675 29 Kněžice 215
E-mail	zsknezice.tr@worldonline.cz
IČO	70 264 732
Identifikátor	600 122 204
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jana Kružíková
Zřizovatel	Obec Kněžice
Místo inspekční činnosti	Kněžice 215
Inspekční činnost na místě	3. – 5. a 11. 4. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo v souladu s § 174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů:

písm. a) získávání a analyzování informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy zapsané do školského rejstříku, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy,

písm. b) zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů,

písm. c) zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.

Charakteristika

Základní škola a mateřská škola Kněžice (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní družiny, školní jídelny a školní jídelny-výdejny.

K termínu inspekční činnosti mateřskou školu navštěvovalo ve třech třídách 64 dětí. V základní škole se v devíti třídách vzdělávalo 153 žáků. Škola identifikuje 21 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dále pět žáků s odlišným mateřským jazykem. Ve školní družině je zájmové vzdělávání poskytováno v jednom oddělení 32 účastníkům.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka v rámci koncepčních záměrů rozvoje školy vychází z podrobné SWOT analýzy výchozího stavu a reálně stanovených cílů. Ve spolupráci se zřizovatelem se v době od poslední inspekce podařilo dokončit řadu rozsáhlých záměrů (např. komplexní rekonstrukce budovy školy, nová tělocvična, vybavení prostředky výpočetní techniky). Přestože je rozvoji materiálních podmínek věnována pozornost, nemá mateřská škola dostatečné vybavení pro odpolední odpočinek (lůžka) dětí.

Obecně stanovené koncepční záměry mateřské školy nezahrnují všechny oblasti, nejsou vyhodnocovány a aktualizovány. Minimální úspěšnost, která negativně ovlivňuje průběh předškolního vzdělávání, byla zaznamenána v oblasti řízení, funkční vnitřní informovanosti, vzájemné spolupráce a systémové metodické podpoře pedagogických pracovníků.

Některá pravidla k organizování činností mateřské školy jsou nastavená bez ohledu na potřeby předškolního vzdělávání, postrádají systém nebo jsou nedostatečná. Jejich neúčelnost se projevila zejména v nevyhovující organizaci odpoledního provozu, kdy bylo v důsledku různých chaotických přesunů dětí mimo kmenové třídy a nelogickému spojování tříd narušeno zejména potřebné zázemí, klid a jistota dětí. Také pravidla, která přímo ovlivňují kvalitu průběhu a výsledků předškolního vzdělávání, nejsou účelná a srozumitelná. Není jasné, jak mají učitelky přistupovat společně k plánování, přípravě a realizaci vzdělávání, včetně jeho vyhodnocování a práci s výsledky.

V mateřské škole zjištěné nedostatky v kontrolním, hodnotícím a vnitřním informačním systému dokládají nefunkčnost činnosti užšího vedení. Monitoring a vyhodnocování práce mateřské školy probíhá nesystematicky. Nefunkčnost účelného pedagogického vedení dokládá formálnost prováděné hospitační činnosti.

Řízení základní školy se vyznačuje konkrétními nastavenými pravidly vedoucími k zajištění kvalitního základního vzdělávání i provozu. K účelnému řízení přispívají pravidelné porady pedagogických i nepedagogických pracovníků. Pedagogům je každoročně poskytována zpětná vazba ve formě osobních pohovorů. Vyučující jsou tak promyšleně vedeni k formulování cílů svého dalšího profesního rozvoje. Při inspekční činnosti v základní škole se absence důslednějšího pedagogického vedení vyučujících ředitelkou projevila v malé míře uplatňování sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků. Chybí důslednější práce pedagogů se stanovováním konkrétních vzdělávacích cílů, která by se efektivně projevila v závěrech hodin, popř. blocích hodin.

Pedagogický sbor školy je kvalifikovaný a ustálený. Mezipředmětové vztahy se daří posilovat vzájemnou každodenní spoluprací vyučujících. K úpravám vzdělávacích obsahů základní školy napříč všemi předměty jsou účelně přijímána konkrétní opatření. K výzdobě učeben a prostor školy jsou využity práce žáků, což působí nejen esteticky podnětně, ale přináší pro ně i motivační efekt.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V mateřské škole se sledovaný hlavní vzdělávací blok ve třídě nejstarších dětí vyznačoval klidnou pracovní atmosférou. Připravené prostředí, pomůcky i pracovní materiál zajišťovaly pestrá vzdělávací nabídka podle potřeb, většinou i zájmu dětí. V průběhu vzdělávání byl zpravidla dostatečně využit čas pro spontánní sociální učení a spontánní aktivity. Jejich vyváženost v poměru s řízenou činností i jejich provázanost byla odpovídající.

Vzdělávací nabídka byla v průběhu dopoledne námětově účelně provázaná. Různé možnosti, které zahrnovala, rozvíjely např. manipulační dovednosti, jednoduché úkony s předměty či materiálem, konstruktivní, grafomotorické, pracovní a výtvarné činnosti, jejichž prostřednictvím promyšleně k naplňování stanovených cílů.

Učitelky k dětem přistupovaly klidně, preferovaly pozitivní motivaci, která byla pro děti většinou zajímavá a aktivizovala jejich zapojení. Ve třídě bylo vytvářeno příznivé klima podporující učení. Zastoupena byla zejména individuální práce, činnosti v menších skupinách a hromadné frontální činnosti. Pozitivně bylo hodnoceno využívání účinných aktivizačních a motivačních metod s prakticky využitelnými poznatky z běžného života. Na děti byly kladeny většinou diferencované, srozumitelné a přiměřené nároky. Oceňována byla možnost výběru činností podle jejich zájmu a schopností, bylo respektováno individuální tempo. Výrazně pozitivně bylo hodnoceno pravidelné zařazování průběžných zábavně prováděných preventivních logopedických aktivit, do nichž se děti s chutí zapojovaly.

Děti byly vedeny ke správným způsobům užití hraček a vybavení, stejně tak jako k jejich úklidu, k dodržování hygienických a základních společenských návyků a k pitnému režimu. Zpětná vazba byla až na výjimky dětem poskytována bezprostředně, využíváno bylo především pozitivní hodnocení v podobě pochvaly a povzbuzení. Přínosně bylo zařazováno i vzájemné hodnocení dětí, v případě nejstarších se občas objevovala i sebereflexe.

Průběh a organizace odpoledního provozu nezajišťoval dětem potřebné zázemí, klid a jistotu. V plné míře nebyla respektována individuální potřeba spánku a odpočinku dětí. Učitelky si informace z průběhu dopoledního vzdělávání v rámci přesunů tříd i jednotlivých dětí nepředávaly, což v konečném důsledku znamenalo, že odpolední vzdělávání probíhalo nahodile, bez souvislostí a provázanosti s činnostmi v kmenové třídě.

Společným znakem hospitovaných hodin na 1. i 2. stupni základní školy byla přátelská atmosféra, vzájemná důvěra, vstřícná komunikace a empatický přístup pedagogů k žákům. Ve vyučovacích hodinách na 1. stupni vytvářeli vyučující dostatek vhodných podnětů a prostoru k aktivitě žáků. Výukové formy a metody se účelně střídaly a směřovaly ke splnění vzdělávacích cílů. Efektivitu výuky a aktivní zapojení žáků promyšleně zvyšovaly vhodné pedagogické postupy (např. činnostní a aktivizující metody učení). Vyučující účelně vedli žáky k objevování nových jevů a mezipředmětových souvislostí. Zvolená dynamika aktivit respektovala tempo žáků. Názornost výuky účelně podpořilo efektivní používání didaktické techniky, učebních pomůcek a dalších materiálů.

Ve vyučovacích hodinách na 2. stupni vyučující vysvětlovali látku logicky a účelně upozorňovali na možná úskalí. Promyšleně vedli žáky k přemýšlení a hledání souvislostí. Průběžná pochvala žáky vhodně motivovala. V malé míře však účelně zařazovali aktivity žáků vedoucí k jejich vzájemné kooperaci a vhodně tím podpořili rozvoj jejich sociálních kompetencí. Diferencovaný přístup k žákům podle jejich konkrétních schopností a možností byl uplatněn pouze sporadicky. Většinou chyběl dostatečný prostor k závěrečnému shrnutí probíraného učiva a ověření dosažení stanoveného vzdělávacího cíle. Pozitivní skutečností je vyučujícími promyšlené vedení ke spolupráci se žáky s odlišným mateřským jazykem.

Ve školní družině byli k aktivitám žáci vhodně motivováni a byli vedeni ke vzájemné kooperaci a porozumění. Vychovatelka pro naplnění cílů účelně využívala pestrou nabídku činností, která odpovídala potřebám účastníků a vhodně navazovala na základní vzdělávání. Žáci měli prostor pro vzájemnou komunikaci, pohybové aktivity i seberealizaci. Nechyběla pozitivní průběžná motivace a zhodnocení aktivit účastníků, kteří respektovali nastavená pravidla a byli k sobě ohleduplní.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Mateřská škola má v rámci sledování a vyhodnocování průběžného individuálního rozvoje a úspěšnosti dětí systém sdílený. Avšak způsob prováděné pedagogické diagnostiky se jeví spíše jako formální, odraz do praxe není zcela zřejmý (postrádá cílenou provázanost s praxí a práci s výsledky). Vlastní pedagogická intervence je tak poskytována spíše intuitivně a její vliv na cílený rozvoj dětí je menší. Nastavená pravidla, ovlivňující kvalitu průběhu a výsledků předškolního vzdělávání, nejsou účelná a srozumitelná.

Předcházení školní neúspěšnosti dětí při přesunu do vyššího stupně vzdělávání je v rámci povinné předškolní docházky školou věnována odpovídající pozornost. Během sledované výuky děti prokazovaly zpravidla přiměřené interaktivní dovednosti předcházející čtení, psaní, počítání. Nižší úroveň však vykazuje vyhodnocování účinnosti postupů ve vztahu k posunu jednotlivců, popřípadě zařazení jejich potřebné přizpůsobení.

Základní škola vzdělávací výsledky žáků sleduje a vyhodnocuje. K problematickým oblastem jsou přijímána odpovídající opatření. Průběžně jsou komunikovány případné výkyvy jednotlivých žáků ve výuce a chování, a to v rámci každodenního setkávání pedagogů i pravidelných neformálních porad. V závislosti na zjištěních přijímá škola opatření k podpoře žáků ohrožených školním neúspěchem. Nabízeno a většinou žáků využíváno je doučování v předmětech český jazyk, matematika, dějepis, zeměpis a německý jazyk.

V rámci výchovného působení na žáky je školou promyšleně cíleno na inspiraci dobrými příklady, což má pro ně pozitivní motivační dopad. Každoročně je vyhodnocen nejúspěšnější žák, sportovec, sportovkyně a sportovní třída.

V rámci spolupráce učitelek v mateřské škole a pedagogů budoucích 1. ročníků navštěvují předškolní děti základní školu. Seznamují se zde s prostředím a stylem práce v žákovské třídě a školní družině. Třídní učitelé 5. a budoucího 6. ročníku průběžně komunikují úroveň zvládnutí konkrétních výstupů v jednotlivých předmětech a přizpůsobují tomu plánování výuky. Zákonní zástupci žáků 1. a 6. ročníků získávají potřebné informace ke specifikům výuky na prvním a druhém stupni na mimořádných schůzkách.

Žáci jsou účelně podporováni k účasti v soutěžích. Největších úspěchů dosahují v olympiádách předmětových (matematika, přírodopis), sportovních a výtvarných soutěžích. Zpětná vazba o úspěšnosti absolventů základní školy v dalším studiu je většinou na původní úrovni klasifikace žáka z jednotlivých předmětů.

Školní poradenské pracoviště úzce spolupracuje s vedením školy, pedagogy a dalšími školskými poradenskými zařízeními. Promyšlená a přínosná je spolupráce vyučujících s asistentkami pedagoga nejen pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také pro ostatní žáky ve třídách. Zařazováním tématu kariérového poradenství do výuky, spoluprací školy s úřadem práce, středními školami a některými firmami poskytuje škola žákům a jejich rodičům pomoc v oblasti kariérového poradenství.

Strategie prevence rizikového chování umožňuje aktivní cílené vyhledávání a racionální vyhodnocování rizik s návazným zařazováním specifických i nesespecifických aktivit prevence (např. výuka, projekty, besedy, přednášky). Aktivity promyšleně reflektují potřeby všech aktérů vzdělávání. Mají pozitivní vliv na vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem i na snižování četnosti rizikových jevů.

Spolupráce se zřizovatelem je velmi dobrá a společně organizují tradiční akce (např. rozloučení se žáky devátých ročníků). Škola vydává školní časopis Poškolák. Zákonní zástupci žáků se pravidelně účastní tradičních školních akcí (např. adventní zvonění, otevírání školní zahrady, dílničky). Aktivní a významná je spolupráce se školskou radou, která poskytuje škole podněty ze svých jednání. O činnosti školy jsou zákonní zástupci a veřejnost informováni také prostřednictvím obsahově bohatých a aktuálních internetových stránek. Škole se daří navazovat spolupráci s celou řadou partnerů s cílem obohatit vzdělávací nabídku a podpořit vlastní rozvoj.

Závěr

Vývoj školy

- Škola si udržuje kvalitní úroveň spolupráce se zřizovatelem a zákonnými zástupci.
- Výrazné zkvalitnění materiálního zázemí základní školy se pozitivně promítá do kvality vzdělávání.
- Spolupráce základní školy se školskou radou, která dává škole konkrétní podněty k dalšímu rozvoji, je přínosný.
- V mateřské škole navýšení počtu dětí a pedagogických pracovníků.

Silné stránky

- Účelné a praktické vybavení učeben se pozitivně promítá do kvality a organizace výchovně vzdělávací práce základní školy.
- Promyšlené vyhodnocování dobrých příkladů úspěšných žáků má pro ostatní žáky účelný motivační charakter.
- Promyšlená spolupráce vyučujících s asistentkami pedagoga je přínosem pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také pro ostatní žáky ve třídách.
- V mateřské škole systematicky prováděná logopedická intervence napomáhá cíleně zlepšovat komunikační schopnosti dětí.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- V hospitovaných hodinách základní školy málo konkrétní formulace cíle hodiny, neefektivní zhodnocení jeho dosažení a nevytváření vhodných příležitostí pro vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků.
- Stanovená pravidla a mechanismy k organizování činnosti mateřské školy vykazují minimální efektivitu.
- V mateřské škole je oblast kontrolní a hodnotící činnosti formální.
- Nevyhovující organizace odpoledního provozu mateřské školy neposkytuje potřebné zázemí, klid a jistotu, kdy není v plné míře respektována individuální potřeba spánku a odpočinku dětí.

- Nevyhovující organizace odpoledního provozu mateřské školy neposkytuje potřebné zázemí, klid a jistotu, kdy není v plné míře respektována individuální potřeba spánku a odpočinku dětí.
- Pedagogická diagnostika dětí má formální charakter a poskytovaná intervence není systematická, ale spíše intuitivní.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- V základní škole přesněji propojovat stanovené cíle vyučovacích hodin s jejich efektivním následným vyhodnocováním v závěrech vyučovacích hodin.
- Vytvářet vhodné příležitosti pro souvislý mluvený projev, vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků.
- Celkově zefektivnit řízení mateřské školy směrem k organizaci vzdělávání, metodickému vedení učitelek a využívání pedagogické diagnostiky při individualizaci vzdělávání.
- Autoevaluační systém mateřské školy využívat systematicky, podle jasně daných kritérií a zpětnou vazbu efektivně využívat ke korekci vlastní činnosti a posunu v další práci.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní školy a mateřské školy Kněžice Škola pro všechny, platný od 1. 9. 2007, poslední aktualizace 1. 9. 2022
2. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání Základní školy a mateřské školy Kněžice Školní družina, poslední aktualizace s platností od 1. 9. 2021
3. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání Je nám dobře na světě, ze dne 1. 9. 2019, poslední aktualizace 1. 9. 2021
4. Koncepce rozvoje školy v letech 2021–2025, ze dne 26. 11. 2020
5. Koncepce rozvoje mateřské školy na roky 2020–2025, ze dne 26. 11. 2020
6. Výroční zpráva o činnosti ZŠ a MŠ Kněžice za školní rok 2021–2022, ze dne 26. 10. 2022
7. Plán práce 2022/2023, ze dne 26. 8. 2022
8. Zápis z jednání pedagogické rady ve školním roce 2022/2023
9. Dokumentace dětí a žáků se SVP (pracovní porady, doporučení a zprávy ŠPZ 24 žáků školy a jednoho dítěte mateřské školy)
10. Dokumentace školního poradenského pracoviště – plán práce, porady
11. Minimální preventivní program, ze dne 13. 9. 2022

12. Školní program proti šikanování, ze dne 9. 9. 2016
13. Roční plán mateřské školy pro školní rok 2022/2023
14. Třídní knihy mateřské školy pro školní rok 2022/2023
15. Záznamy z jednání pedagogické rady mateřské školy
16. Záznamy z hospitační činnosti v mateřské škole
17. Pedagogická diagnostika mateřské školy

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Mgr. Milan Matějů, školní inspektor
vedoucí inspekčního týmu

Bc. Bohuslava Dvořáková, kontrolní pracovnice

Mgr. Stanislav Pulkrab, školní inspektor

Mgr. Pavla Srnská, školní inspektorka

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.